

André Geerits,
www.heerlen.nl

Mozaïekkunst en vaste planten smelten samen in Limburgs park

Het Corneliuspark in Heerlen ging de afgelopen jaren rigoureuus op de schop. Kunstenaar Arno Coenen gaf samen met landschapsarchitect André Geerits vorm aan het nieuwe park. Met als resultaat een attractief verblijfspark waar mozaïekkunst en groen smelten en het Limburgse DNA duidelijk is te zien.

Tekst Ank van Lier Beeld Pascal Moors

Foto's www.noseforphotography.nl

Heerlerheide is één van de vier stadsdelen van Heerlen en telt zo'n 20.000 inwoners. Vroeger floreerde hier de mijnbouw, iets wat nog steeds is terug te zien in de vele arbeiderswijken. Sinds 2000 heeft het centrum van Heerlerheide een metamorfose ondergaan: onder de noemer 'Heerlerheide Nieuwe Stijl' verzezen onder meer een nieuw winkelcentrum, een cultuurcluster met parkeergarage, een zorgcentrum en een brede school.

Sluitstuk van de vernieuwing was de herinrichting van het Corneliuspark, in 2011 en 2012. Dit 1,4 ha tellende, langgerekte park verbindt het centrum met de woonwijken van Heerlerheide. „Doelstelling was om van het park een ontmoetingsplek te maken, een prettige plek om te verblijven, voor jong en oud”, vertelt André Geerits, landschapsar-

chitect van de gemeente Heerlen. Het westelijk deel had al een speelplaats, een trapveldje en een hondenspeelplek. Een opknappbeurt volstond hier. De oostelijke helft van het park is volledig opnieuw ingericht. „En dat was ook nodig: na het verdwijnen van de bouwketen en kranen die hier gedurende de werkzaamheden in het centrum werden gestald, bleef een desolate ruimte achter.”

Limburgs landschap in miniatuur

De gemeente Heerlen nodigde vier kunstenaars uit om mee te denken over de inrichting van het oostelijk deel van het Corneliuspark. De gemeente had namelijk positieve ervaringen met inrichting van de openbare ruimte door kunstenaars. Een klankbordgroep van omwonenden koos uiteindelijk voor het

plan van mozaïek kunstenaar Arno Coenen. Zijn voorstel was om een Limburgs landschap in miniatuur te combineren met een mozaïek kunstwerk. Samen met Geerits gaf Coenen het idee verder vorm. „Om aan te sluiten bij de beleefwereld van de inwoners, hebben we een ontwerp met een duidelijke Limburgse signatuur uitgewerkt: een glooiend heuvellandschap, dat kruislings wordt doorsneden door twee holle wegen. Op deze manier kunnen mensen een rondgang door het park maken en wordt het een echt verblijfspark”, zegt Geerits.

Door de holle wegen werden ook wanden gecreëerd die ruimte boden voor het maken van het mozaïek kunstwerk. „Het gerealiseerde kunstwerk weerspiegelt de cultuur en de historie van Heerlerheide. Kleurrijke steentjes tonen onder meer een grafische dwarsdoorsnede van de

Foto boven Het Corneliuspark heeft een langgerekte vorm en verbindt het centrum en de woonwijken van Heerlerheide. In het hoofdpad van betonstenen zijn met mozaïek de geografische coördinaten van het park verwerkt, net als de naam 'Heeëlehei'. Naast het pad werden hagen van *Taxus baccata* aangeplant, die de vasteplantenvakken met onder meer *Aster ager*, 'Asran' en *Polygonum amplexicaule* 'Atropurpureum' begeleiden.

Links De mozaïek kunst op de taluds langs de hoofdassen en op de kruislingse holle weg naast de entree, vormt een van de belangrijkste blikvangers van het Corneliuspark. Het grote mozaïek toont een collage met beelden die verwijzen naar het mijnverleden en naar de Limburgse cultuur. Rechts wordt een dwarsdoorsnede van de bodem met zijn diverse aardlagen getoond.

bodem en refereren hiermee aan het mijnwerkverleden”, vertelt Arno Coenen. „Ook weerspiegelt het mozaïek beeltenissen die te maken hebben met deze bepalende episode uit de geschiedenis en met Limburgse culturele gebruiken als carnaval. Om de juiste snaar te raken, heb ik me ondergedompeld in het leven en de cultuur van Heerlerheide. Zo heb ik gesproken met mensen op straat en om tafel gezeten met verenigingen.”

Het mozaïek werd gerealiseerd samen met de inwoners van Heerlerheide. „De gemeente wilde dat het Corneliuspark echt van de inwoners zou worden”, zegt Coenen. „En dat is gelukt: bijna 700 mensen hebben letterlijk hun steentje bijgedragen aan het grootste mozaïek van ons land, dat 180 m² beslaat. Dat zijn 354.000 steentjes!”

Het groen in het park kenmerkt zich door grote, glooiende grasheuvels met her en der bomen, slingerende hagen, glooiende borders en cirkelvormige perken. Deze omsluiten de paden en

zitgelegenheden in het Corneliuspark. „Vloeiende lijnen staan centraal”, vertelt André Geerits, die verantwoordelijk was voor de groene invulling. „Ook hiermee wordt gerefereerd aan het Limburgs landschap, daarnaast worden kunst en groen door deze glooiingen met elkaar verbonden. En de vloeiende lijnen geven een bepaalde dynamiek aan het park.” De groene inrichting is ruim en overzichtelijk van opzet. Met name de bomen geven sfeer aan de ruimte. „Om een prettige verblijfsruimte te creëren, is gekozen voor typische parkbomen, echte blikvangers”, zegt Geerits. „Denk aan accentbomen als *Aesculus carnea* 'Briotii', *Davidia involucrata*, *Magnolia loebneri* 'Merrill' en *Fagus sylvatica* 'Atropunicea'.”

Veel vaste planten

Voor de groenblijvende hagen viel de keuze op *Taxus baccata*. De perken zijn ingevuld met vaste planten: een primeur voor de gemeente Heerlen. „De vaste

planten brengen kleur, sfeer en extra biodiversiteit in het openbare groen”, zegt Geerits. „Het gaat om een proef met een vasteplantenconcept van Griffioen Wassenaar, waarmee we volgens berekeningen goedkoper uit zijn dan met traditionele heesterbeplanting”, zegt Geerits. „We snoeien in het voorjaar later, waardoor groei en bloei van de vaste planten later op gang komen en het gewas lager en struikvormiger blijft. Ook is de bodem bedekt, zodat onkruid geen kans krijgt.”

Griffioen stelde een beplantingsmengsel samen dat goed gedijt op een zonnige locatie als het Corneliuspark, met vroeg-, midden- en laatbloeiende vaste planten (onder meer *Aster ager* 'Asran', *Poligonum amplexicaule* 'Atropuniceum', *Phlomis russeliana* en *Echinacea purpurea*). „En door te kiezen voor een robuuste vakbeplanting komt de afwisseling in kleur en textuur optimaal tot zijn recht.” <

Corneliuspark Heerlerheide

- ▶ **Opdrachtgever** Gemeente Heerlen
- ▶ **Oppervlakte** 1,4 ha (oostelijk deel telt circa 0,7 ha)
- ▶ **Ontwerpers** Mozaïek kunstenaar Arno Coenen en landschapsarchitect André Geerits van de gemeente Heerlen
- ▶ **Aanleg** Timmermans Infratechniek in Hoensbroek. De vaste beplanting werd gerealiseerd door Jonkers Hoveniers in Venlo in samenwerking met Hoveniersbedrijf Diederer in Brunsum.
- ▶ **Opgeleverd** September 2012
- ▶ **Aantal gebruikte mozaïekstenen** 350.000
- ▶ **Aantal vrijwilligers** dat meewerkte aan het mozaïek kunstwerk: circa 700
- ▶ **Aantal aangeplante bomen** Circa 30 (o.a. *Fagus sylvatica* 'Atropunicea', *Prunus* 'Accolade', *Quercus cerris*, *Paulownia tomentosa*, *Liriodendron tulipifera*)
- ▶ **Aantal vaste planten** Circa 7.100 (o.a. *Carex morrowii* 'Variegata', *Nepeta faassenii* 'Walkers Low', *Phlomis russeliana*, *Phlox paniculata* 'Amethyst', *Bergenia cordifolia*)

Het Corneliuspark kenmerkt zich door vloeiende lijnen. Hiermee wordt een brug geslagen tussen kunst en groen. Zo laat de bovenzijde van het mozaïek kunstwerk een golfbeweging zien en springen de glooiingen van de grasheuvels duidelijk in het oog. Deze heuvels worden doorkruist door slingerende hagen.

De hoofdas van het park wordt enkele malen dwars doorsneden. Het kleinere mozaïek op deze kruislingse holle weg toont een buizenstelsel, dat verwijst naar het netwerk aan tunnels in de vroegere mijnen. Enkele bestaande bomen in het park bleven gehandhaafd, zoals de *Acer platanoides* 'Emerald Queen' aan de linkerkant. De *Prunus* 'Accolade' rechts zijn nieuw aangeplant.